

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-46>

УДК 332.1

**Богдан Наталія Миколаївна**

доктор економічних наук, професор,  
професор кафедри туризму і готельного господарства,  
Харківський національний університет  
міського господарства імені О.М. Бекетова  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8176-9721>

**Оболенцева Лариса Володимирівна**

доктор економічних наук, професор,  
професор кафедри туризму і готельного господарства,  
Харківський національний університет  
міського господарства імені О.М. Бекетова  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7085-6902>

**Осовець Олександр Едуардович**

аспірант,  
Харківський національний університет  
міського господарства імені О.М. Бекетова  
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-6883-4860>

**Nataliia Bogdan, Larysa Obolentseva, Oleksandr Osovets**

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

## **ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІСЛЯКРИЗОВОГО ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ГЕНЕЗА ПІДХОДІВ ДО СУТНОСТІ ТА ФОРМУЛЮВАННЯ АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ**

### **ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF POST-CRISIS RECOVERY OF THE REGIONAL ECONOMY: THE ORIGIN OF APPROACHES TO THE ESSENCE AND FORMULATION OF THE AUTHOR'S CONCEPT**

**Анотація.** В статті досліджується генеза підходів до сутності та формулювання організаційно-економічного механізму (ОЕМ). Метою статті є дослідження етимології поняття «організаційно-економічний механізм», а також формулювання авторського бачення сутності та особливостей ОЕМ післякризового відновлення регіональної економіки. Методологія дослідження ґрунтується на поєднанні системного, історико-логічного та порівняльного підходів. В статті доведено, що ОЕМ доцільно розглядати як комплексний інструмент стратегічного управління та регуляторного впливу, що формує інституційне середовище та створює умови для стійкого розвитку економічних суб'єктів. Запропоновано авторське визначення поняття «організаційно-економічний механізм післякризового відновлення регіональної економіки», що являє собою цілісну систему взаємопов'язаних економічних, правових і організаційних елементів. Обґрунтовано, що ОЕМ післякризового відновлення регіональної економіки в умовах сучасної України має не лише відновлюваний, а й виразно трансформаційний та інноваційний характер.

**Ключові слова:** організаційно-економічний механізм, післякризове відновлення, регіональна економіка, сталий розвиток, економічна трансформація, інструменти управління, інституційне середовище.

**Summary.** The article explores the genesis of approaches to the essence and formulation of the organizational and economic mechanism (OEM), provides a critical review and generalization of domestic and foreign experiences in defining the essence and features of OEM formation. The purpose of the article is to investigate the etymology of the concept of «organizational and economic mechanism», provide a critical review of existing approaches to the essence and features of OEM development, as well as to formulate the author's vision of the essence and features of the OEM for post-crisis recovery of the regional economy. The research methodology is based on a combination of systemic, historical-logical, and comparative approaches. The article demonstrates that OEM should be considered

as a comprehensive tool of strategic management and regulatory influence, shaping the institutional environment and creating conditions for the sustainable development of economic entities. It has been established that the organizational and economic mechanism can be considered as an integrated system of interconnected elements that combines basic and specific components, a set of functions, methods, forms, and instruments of state influence. The authors have determined that, in a broad sense, this mechanism encompasses both state regulatory measures – financial, tax, investment, legal, and administrative and organizational management tools applied at the level of enterprises, regions, or specific sectors of the economy. Its work is aimed at aligning the interests of the state, business, and society, ensuring effective interaction among all participants in the economic process, and creating favorable conditions for sustainable development. The following author's definition of the concept 'organizational and economic mechanism of post-crisis recovery of the regional economy' is proposed: The organizational and economic mechanism for post-crisis recovery of the regional economy is a coherent system of interconnected economic, legal, and organizational tools, methods, functions, and forms of managerial influence, implemented at the national, regional, and local levels. It is substantiated that the OEM of post-crisis recovery of the regional economy in modern Ukraine has not only a restorative but also a distinctly transformational and innovative character, caused by several key factors: the depth and systemic nature of crisis challenges; the change in the paradigm of economic development; innovative managerial decisions; a new type of resource mobilization; adaptability and flexibility; the social dimension of recovery.

**Keywords:** organizational and economic mechanism, post-crisis recovery, regional economy, sustainable development, economic transformation, management tools, institutional environment.

**Постановка проблеми.** Задоволення соціально-економічних потреб суспільства значною мірою визначається результативністю використання організаційно-економічних інструментів, системи стимулів та регуляторних механізмів, спрямованих на розвиток ключових і системоутворюючих галузей. Тому набуває особливої важливості формування науково обґрунтованих теоретико-методичних засад, що забезпечують адаптацію економічної системи до умов глобальної конкуренції, інституційних змін і швидкоплинних соціально-економічних трансформацій.

Скоординована взаємодія організаційних, економічних і правових елементів формує ефективний механізм регулювання, здатний підвищувати результативність економічної політики, посилювати конкурентні переваги підприємств і стимулювати розвиток інноваційно-інвестиційних процесів.

На сучасному етапі розвитку суспільних відносин, у контексті глобалізаційних викликів, цифровізації економіки та прискорення соціально-економічної динаміки, зростає потреба у нових підходах до розв'язання економічних проблем, тому вдосконалення теоретико-методичних засад організаційно-економічного механізму постає як визначальний чинник формування стратегії сталого розвитку, забезпечення макроекономічної рівноваги та створення передумов для інклюзивного зростання національної економіки.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Започаткування застосування поняття «механізм» сягають філософії та її наукових напрямів XVI–XVIII ст., об'єднаних у філософську школу, яка відома під назвою «механізм». Ще в античній Греції мислителі Анаксімен, Геракліт, Фалес та інші, відстоювали механістичне бачення світу, засноване на раціональних законах устрою Всесвіту. У XVII ст. завдяки працям С. Бассо, І. Бекмана,

П. Гассенді, Т. Гоббса, Р. Декарта, М. Мерсені та І. Ньютона було обґрунтовано раціональність світобудови, і зв'язки цьому було закладено підґрунтя для становлення механіцизму як самостійного філософського напрямку. У подальшому поняття «механізм» набуло широкого поширення не лише у філософських дослідженнях, а й у природничих науках, зокрема у працях П.-С. Лапласа, Ж.О. Ламетрі, П.А. Гольбаха та інших учених.

Поняття «механізм» розглядається Нобелівськими лауреатами 2007 р. Л. Гурвіцем, Р. Маєрсоном, Е. Маскіном, які стверджують, що «будь-яка взаємодія між економічними суб'єктами може розглядатись як певна стратегічна гра, форма якої і буде механізмом [1].

Нижник Н. розглядав співвідношення категорій процес і механізм, визначив їх сутність та особливості [2]. Федорчак О. наводить класифікацію механізмів державного управління [3]. Князь С. запропонував метод економічного оцінювання механізмів залучення інвестицій [4]. Бесяк М. розглянув різноманітні трактування поняття ЕОМ. Автор зазначає, що хоча існують різні визначення, загальним є розуміння цього механізму як сукупності елементів та процесів, які організація використовує для координації та регулювання своїх внутрішніх операцій, ресурсів та поведінки учасників [5]. Безпарточний М. дослідив основні аспекти оцінки життєвого циклу інновацій, забезпечення інноваційної діяльності підприємств, діагностика фінансового забезпечення їх інноваційного розвитку, а також оцінка регулювання інвестиційно-інноваційних процесів [6].

Григорак М., Трушкіна Н. та Кітриш К. розглянули увялення теоретичних та методологічних засад організації стратегічного управління сталим розвитком ланцюгів постачання підприємств з точки зору механізму організації, а також визначив вплив різних факторів на її розвиток та інтеграцію з концепцією сталого розвитку [7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. З оглядом на велику кількість досліджень щодо сутності та особливостей формування організаційно-економічного механізму на різних рівнях господарювання, повного розуміння сутності цієї дефініції, елементного складу, факторів формування, поки усвідомити не уявляється можливим. Зокрема, питання визначення сутності та особливостей формування організаційно-економічного механізму розвитку на регіональному рівні, а також механізму післякризового відновлення, що є на сьогодні дуже актуальною проблемою, залишаються недостатньо висвітленими.

**Метою статті** є дослідження етимології поняття «організаційно-економічний механізм», критичний огляд існуючих підходів до сутності та особливостей формування організаційно-економічного механізму розвитку, а також формулювання авторського бачення сутності та особливостей організаційно-економічного механізму післякризового відновлення регіональної економіки

**Методологія** дослідження ґрунтується на поєднанні системного, історико-логічного та порівняльного підходів, які дозволяють комплексно розкрити сутність організаційно-економічного механізму та обґрунтувати авторське бачення його концепції стосовно післякризового відновлення регіональної економіки.

Послідовність дослідження передбачала кілька етапів: аналітичний; історико-генетичний та концептуально-узагальнюючий.

Інструментарій дослідження включав методи системного аналізу, історико-логічний та компаративний методи, методи індукції та дедукції.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Організаційно-економічний механізм (ОЕМ) доцільно розглядати як комплексний інструмент стратегічного управління та регуляторного впливу, що формує інституційне середовище та створює умови для стійкого розвитку економічних суб'єктів. Дія ОЕМ спрямована не лише на підтримання ефективності господарської діяльності, а й на забезпечення синергійного ефекту взаємодії між ключовими секторами національної економіки.

Категорія «механізм» (у перекл. з грецької мови – «зброя», «машина», «знаряддя», «споруда») має низку широко поширених визначень.

Нижник Н. визначає ОЕМ як сукупність станів і процесів, з яких складається якесь фізичне, хімічне, фізіологічне, економічне, психологічне та ін. явище, наприклад, механізм мислення [2, с. 85]. Федорчак О. пропонує поділяти механізми на такі типи: механізми-знаряддя (інструменти), механізми системи (набір взаємопов'язаних елементів) та механізми-процеси (послідовність певних перетворень) [3, с. 6].

Аналітичний огляд еволюції підходів до трактування ОЕМ

1. Започаткування (радянська та ранньотрансформаційна традиція, до 2000-х).

На початковому етапі формування теоретичних уявлень про організаційно-економічний механізм (ОЕМ) у науковій літературі переважали інструментально-нормативні підходи, що продовжували логіку «господарського механізму» [8].

2. Ринкова інституціоналізація (2000-ті – початок 2010-х).

З переходом до ринкових умов поступово змінюється трактування ОЕМ: його починають розглядати як систему, що включає підсистеми, цілі, функції, принципи та інструменти та має координувати організаційні й економічні елементи управління: в центр уваги змістився не стільки набір важелів, скільки побудова узгодженої структури з чітко визначеними ролями суб'єктів управління та процесами забезпечення ефективності й конкурентоспроможності [9].

3. Системно-процесна конкретизація (середина 2010-х).

У цей період посилюється увага до змісту самого терміна «механізм» і його меж у складі «організаційно-економічного» блоку, починають розрізнятися поняття «економічний», «організаційний» та «організаційно-економічний» механізми, наголошуючи на відсутності їх однозначного визначення. В дослідженнях з'являються типові складові ОЕМ: цілі, принципи, функції, методи, інструменти, ресурси, результати та система зворотних зв'язків [10].

4. Принципи, метрики та управлінські контури (кінець 2010-х – 2021 рр.).

Уточнюються принципи формування ОЕМ: цілеспрямованість, гнучкість, інформованість, збалансованість тощо, удосконалюються інструменти оцінювання ефективності завдяки впровадженню контурів зворотного зв'язку, поглиблюється прикладний аспект застосування механізму в окремих сферах – економічній безпеці, корпоративному управлінні та галузевих комплексах [13, 12].

5. Стратегічна та ризик-орієнтована інтеграція (2022 р. – дотепер).

В умовах війни та післявоєнної відбудови ОЕМ починає сприйматися як основа стратегічного управління. У його зміст включаються елементи ризик-менеджменту, антикризових і антикорупційних заходів, а також інструменти координації взаємодії між державою, бізнесом та міжнародними партнерами. При цьому акцент робиться на адаптивності, здатності до відновлення та забезпеченні економічної безпеки, у тому числі для підприємств будівельної та реконструкційної сфер [13, 14, 15].

Отже, еволюція поглядів на ОЕМ відбувалася від трактування його як набору окремих важелів і методів до усвідомлення як комплексної сис-

теми, що охоплює процеси, метрики, ризики та стратегічні управлінські контури.

На сьогодні немає єдиного «жорсткого» визначення OEM; однак домінує рамкове (framework-based) розуміння з варіативним наповненням під завдання, галузь і контекст країни (табл. 1).

Під час аналізу зарубіжних наукових досліджень виявлено, що термін «організаційно-економічний механізм» у міжнародній практиці фактично не використовується. Таке спостереження має кілька причин, які можна пояснити особливостями наукових традицій, мовними відмінностями та різними управлінськими підходами:

1. Наукові традиції пострадянського простору.
2. Різниця у термінології західної науки.
3. Мовні й культурні особливості.

У західній практиці аналогічні функції виконують поняття system, framework, model, проте вони відображають радше процеси, ролі й управлінські функції, ніж класичне уявлення про «механізм».

Отже, можна дійти висновку, що використання терміну «організаційно-економічний механізм» є характерним для пострадянського наукового середовища, де він слугує інтегрованою категорією, що поєднує організаційні, економічні та управлінські аспекти в єдину теоретичну конструкцію.

У закордонних дослідженнях, що доступні в наукометричних базах даних (Scopus, Web of Science) аналогічні явища досліджуються, але застосовується інша термінологія, тому прямі згадки терміну OEM трапляються дуже рідко (табл. 2).

Проведений аналіз дає змогу зробити кілька важливих висновків:

- у вітчизняних та пострадянських дослідженнях поняття «механізм» трактується як комплексна категорія, яка об'єднує економічні, організаційні та управлінські складові;
- у західній науковій традиції більш поширеними є інші терміни – system, framework, model, structure, тому слово mechanism використовується рідше;
- у науковому контексті це дозволяє чітко визначати місце категорії «організаційно-економічний механізм» у співвідношенні з міжнародною літературою, використовуючи найбільш доречні аналітичні відповідники.

OEM як інтегрована система формується на основі певних методологічних засад, що становлять його «цільове ядро», яке включає до себе цілі та завдання, принципи і методи, форми й інструменти управління та оснований на використанні системного підходу [24].

**Таблиця 1 – Генеза трактувань OEM вітчизняними науковцями**

| Період               | Як визначали ЕОМ                                                              | Ключові елементи                                                        | Типові сфери застосування                      | Орієнтири результативності                   | Автор/ Джерело                                                |
|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| До 2000–х            | Сукупність форм організації діяльності та економічних методів/важелів         | Форми організації; методи використання ресурсів; нормативи              | Виробниче та антикризове управління            | Функціонування; стабільність                 | Хринюк, 2018 [8]                                              |
| 2000-і – поч. 2010-х | Система з підсистемами та координацією організаційних і економічних елементів | Цілі; функції; інструменти; узгодження орг. та екон. блоків             | Конкурентоспроможність; антикризове управління | Узгодженість функцій; конкурентоспроможність | Горб та ін., 2017 [9]                                         |
| 2014–2018            | Теоретико-методологічна конкретизація категорії «механізм»                    | Принципи; методи; суб'єкти; ресурси; процеси; зворотні зв'язки          | Загальнотеоретичні моделі; галузеві приклади   | Системність; консистентність                 | Прокоф'єва, 2016 [10]                                         |
| 2018–2021            | Принципи формування та інструментальні набори під ефективність                | Принципи (цілеспрямованість; адаптивність; інформованість); КРІ         | Економічна безпека; інтегровані системи        | Ефективність; стійкість; КРІ                 | Кизим, 2019 [11,16]; Жихарцева, 2020 [12]                     |
| 2022–дотепер         | Стратегічно-ризикова рамка з багаторівневою координацією                      | Ризик-менеджмент; антикорупційні запобіжники; координація стейкхолдерів | Відбудова; будівництво; стратегічне управління | Резильєнтність; відновлення; безпека         | Хоменко, 2023 [13]; Арбузова, 2023 [14]; Кривицька, 2023 [15] |

Джерело: складено авторами за [8–16]

**Таблиця 2 – Порівняння термінів,  
аналогічних поняттю «організаційно-економічний механізм» (ОЕМ)**

| Підхід / Регіон                      | Термін                                                     | Значення / Контекст                                                                                                                                                                             | Приклади джерел                                                |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Україна /<br>Пострадянські<br>країни | Організаційно-<br>економічний механізм                     | Сукупність організаційних,<br>економічних та управлінських<br>інструментів, що забезпечують<br>функціонування підприємства або<br>галузі; акцент на системності та<br>взаємозв'язку компонентів | Ковальчук В.І., 2018<br>[17]; Петренко О.О.,<br>2020 [18]      |
| Західні країни                       | Management system /<br>Governance system                   | Система управління, яка об'єднує<br>політики, процеси та інструменти для<br>досягнення цілей організації                                                                                        | Kaplan R., Norton D.,<br>2004 [19]; Mintzberg H.,<br>2009 [20] |
| Західні країни                       | Organizational<br>framework / Structure                    | Структурна організація підприємства<br>або процесів, що забезпечує ефективне<br>функціонування                                                                                                  | G.A. Ahmadya, 2016 [21]                                        |
| Західні країни                       | Operational model /<br>Economic mechanism of<br>management | Сукупність методів, процедур та<br>ресурсів для реалізації економічної та<br>управлінської діяльності                                                                                           | A. Daniel, 2024 [22];<br>G. Rutherford 2023 [23]               |

Джерело: складено авторами за [17–23]

Організаційно-економічний механізм післякризового відновлення регіональної економіки (ОЕМ) являє собою комплекс взаємопов'язаних інституційних, управлінських, фінансових, організаційних та інформаційно-аналітичних засобів, покликаних подолати наслідки криз, відновити ключові соціально-економічні функції регіону та забезпечити основу для його подальшого зростання.

ОЕМ передбачає:

- співпрацю державних органів, місцевої влади, бізнесу та громадянського суспільства;
- застосування сучасних методів стратегічного планування, антикризового та проєктного управління;
- ефективне використання та мобілізацію фінансових, трудових, інвестиційних, природних і інноваційних ресурсів;
- створення гнучких інституційних рамок, здатних швидко реагувати на виклики зовнішнього середовища;
- упровадження інноваційних інструментів і цифрових технологій, що забезпечують прозорість та ефективність управління;
- орієнтацію на підвищення конкурентоспроможності регіону, розвиток людського потенціалу та зміцнення соціальної єдності.

Отже, цей механізм виконує роль не лише засобу подолання кризових явищ, а й чинника модернізації регіональної економіки, особливого значення він набуває сьогодні, оскільки може стати важливим рушієм економічного й культурного відродження в післякризових умовах.

На основі проведеного дослідження можна запропонувати авторське визначення поняття «організаційно-економічний механізм післякризового відновлення регіональної економіки»:

ОЕМ післякризового відновлення регіональної економіки – це цілісна система взаємопов'язаних

економічних, правових і організаційних інструментів, методів, функцій та форм управлінського впливу, яка реалізується на національному, регіональному та місцевому рівнях. Її призначення полягає у забезпеченні стабільності соціально-економічних процесів, створенні умов для відновлення й ефективної роботи підприємств, підтримці ринку праці, активізації інвестиційної та інноваційної діяльності, підвищенні конкурентоспроможності регіонів та формуванні довготривалої основи для сталого розвитку після криз.

У скороченому варіанті визначення можна подати у наступному вигляді:

Організаційно-економічний механізм післякризового відновлення регіональної економіки – це сукупність економічних, правових та організаційних інструментів і методів державного регулювання, що застосовуються на різних рівнях управління з метою стабілізації, відновлення та підвищення ефективності соціально-економічних процесів у регіоні після кризових подій.

Організаційно-економічний механізм післякризового відновлення регіональної економіки в умовах сучасної України має не лише відновлюваний, а й виразно трансформаційний та інноваційний характер, що зумовлюється наступними ключовими чинниками:

- глибина та системність кризових викликів;
- зміна парадигми економічного розвитку;
- інноваційні управлінські рішення;
- ресурсна мобілізація нового типу;
- адаптивність і гнучкість;
- соціальний вимір відновлення.

Трансформаційний характер механізму проявляється у зміні структури та логіки регіонального розвитку, переорієнтації на нові пріоритети та формуванні сучасних інституційних рамок, а інноваційний характер виявляється у впрова-

дженні цифрових технологій, нових форм координації ресурсів, розвитку знаннєвої економіки та посиленні ролі людського капіталу. У поєднанні зазначені вище характеристики роблять організаційно-економічний механізм не лише інструментом відновлення, а й рушійною силою модернізації та підвищення конкурентоспроможності українських регіонів у післякризовий період.

Отже, в умовах сучасної України цей механізм має не лише відновлюваний характер, а й виконує функцію трансформаційного та інноваційного розвитку.

**Висновки.** На основі аналізу генези поглядів на OEM встановлено, що його порозуміння відбувалося від трактування його як набору окремих важелів і методів до усвідомлення його як комплексної системи, що охоплює процеси, метрики, ризики та стратегічні управлінські контури. На сьогодні немає єдиного «жорсткого» визначення OEM; однак домінує рамкове (framework-based) розуміння з варіативним наповненням

під завдання, галузь і контекст країни. Організаційно-економічний механізм можна розглядати як цілісну систему взаємопов'язаних елементів, що поєднує базові та специфічні складові, набір функцій, методів, форм і важелів впливу держави.

На основі проведеного дослідження запропоновано визначення поняття «організаційно-економічний механізм післякризового відновлення регіональної економіки», що являє собою цілісну систему взаємопов'язаних економічних, правових і організаційних інструментів, методів, функцій та форм управлінського впливу, яка реалізується на національному, регіональному та місцевому рівнях. Він має не лише відновлюваний, а й виразно трансформаційний та інноваційний характер, що зумовлено кількома ключовими чинниками: глибина та системність кризових викликів; зміна парадигми економічного розвитку; інноваційні управлінські рішення; ресурсна мобілізація нового типу; адаптивність і гнучкість; соціальний вимір відновлення.

### Список використаних джерел:

1. Leonid Hurwicz, Stanley Reiter Designing. Economic Mechanisms Source. Cambridge University Press. 2006. 344 p. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511754258> (дата звернення: 23.09.2025).
2. Нижник Н. Про співвідношення категорій процес і механізм та їх використання в управлінській діяльності органів виконавчої влади. *Вісник державної служби України*. 2001. № 3. С. 80–87
3. Федорчак О.В. Класифікація механізмів державного управління *Демократичне врядування: електронне наукове фахове видання*. 2008. № 1. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jan/26465/ofedorchak.pdf> (дата звернення: 25.09.2025).
4. Князь С.В., Георгіаді Н.Г., Федорчак О.Є. Метод економічного оцінювання механізмів залучення інвестицій. *Вісник Університету Банківської справи Національного банку України*. 2014. № 2(20). С. 97–101.
5. Беляк А. Comparative analysis of the concept of «organizational and economic mechanism» in the modern scientific space. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, 2023, Vol. 2(2), 38–47. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230202.05> (дата звернення: 23.09.2025).
6. Bezpartochnyi M. (2019). Organizational-economic mechanism of management innovative development of economic entities. *Higher School of Social and Economic*. Vol. 2. URL: [https://www.academia.edu/40177387/Organizational\\_economic\\_mechanism\\_of\\_management\\_innovative\\_development\\_of\\_economic\\_entities\\_Vol\\_2](https://www.academia.edu/40177387/Organizational_economic_mechanism_of_management_innovative_development_of_economic_entities_Vol_2) (дата звернення: 23.09.2025).
7. Григорак М., Трушкіна Н., Кіриш К. Organizational and economic mechanism of strategic management of sustainability of supply chains of industrial enterprises. *Electronic Scientific Journal Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management*. Vol. 11. 2022. DOI: <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-11> (дата звернення: 25.09.2025).
8. Хринюк О.С. Genesis scientific thought on the concept of «organizational and economic mechanism» *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля*. 2018. № 5. С. 112–118.
9. Горб О.А., Ковальова В.В., Хаустова В.Є. Organizational-economic mechanism of management of enterprise competitiveness. *Економіка і організація управління*. 2017. № 2. С. 29–36.
10. Прокоф'єва Т.Ю. Співвідношення понять «механізм управління і організаційно-економічний механізм». *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2016. № 1(75). С. 72–79.
11. Кизим М.О., Гречан А.П. Організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку підприємств. *Економіка розвитку*. 2019. № 2(90). С. 5–14.
12. Жихарцева О.О. Організаційно-економічний механізм у корпоративних інтегрованих системах. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1(38). С. 41–47.
13. Хоменко, І., Волинець, Л., Горобінська, І. Організаційно-економічний механізм функціонування а розвитку підприємств. *Київський економічний науковий журнал*, 2023. № (1), С. 86–92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11> (дата звернення: 27.09.2025).
14. Arbuzova T. Organizational and economic mechanism of post-war reconstruction of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2023. Vol. 9, No. 2. P. 15–22.
15. Kryvytska O. Organizational and economic mechanism of construction enterprises under martial law. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*. 2023. Vol. 11/1. P. 134–142.
16. Кизим М.О., Пивоваров К.В. Теоретико-методологічні основи антикризового управління економікою. *Економіка України*. 2016. № 4. С. 3–15.

17. Ковальчук, І. В. Організаційно-економічний механізм управління поточними витратами на підприємствах харчової промисловості / *Проблеми економіки підприємств в умовах сталого розвитку : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф.* Київ: НУХТ, 2009. С. 77. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/10073> (дата звернення: 26.09.2025).
18. Мельник А.О., Петренко О.О. Антикризове управління персоналом підприємства на засадах мотивації *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*, 2024, № 3, с. 39–43.
19. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. Linking the balanced scorecard to strategy. *California management review*, 1996, 39(1), p. 53–79.
20. Mintzberg, H. Rebuilding companies as communities. *Harvard Business Review*, July/Aug, 2009, p. 140–143. URL: <https://hbr.org/2009/07/rebuilding-companies-as-communities> (дата звернення: 27.09.2025).
21. Gholam Ali Ahmadya, Maryam Mehrpourb, Aghdas Nikooravesh Organizational Structure. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 2016, 230, p. 455–462. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.09.057> (дата звернення: 27.09.2025).
22. Daniel Albert What do you mean by organizational structure? Acknowledging and harmonizing differences and commonalities in three prominent perspectives *Journal of Organization Design*. 2024, 13, p. 1–11. DOI: <https://doi.org/10.1007/s41469-023-00152-ylume13> (дата звернення: 27.09.2025).
23. Glen Rutherford, Jamie Kirkpatrick & Aidan Davison A Relational Model of Economic Organization: Relations Within, Between, and Among Economic Scales. *Journal of Economic Issues*, 2023, Issue 1 (57), p. 301–318. DOI: <https://doi.org/10.1080/00213624.2023.2170145> (дата звернення: 25.09.2025).
24. Natalya Saenko, Chancelvie Nyanga, Gakosso, Nelli Mezhlumyan, Artem Smirnov, Rodion Rogulin. Analysis of approaches to the formation of economic mechanisms of supply chain management. *Foresight*. 2021, 23, Issue 5. P. 583–596. DOI: <https://doi.org/10.1108/FS-10-2020-0111> (дата звернення: 27.09.2025).

### References:

1. Hurwicz, L., & Reiter, S. (2006). Designing economic mechanisms. Cambridge University Press. 2006. 344 p. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511754258>
2. Nyzhnyk, N. (2001). Pro spivvidnoshennia katehorii protses i mekhanizm ta yikh vykorystannia v upravlinskii diialnosti orhaniv vykonavchoi vlady [On the correlation between the categories of process and mechanism and their use in public administration]. *Visnyk Derzhavnoi Sluzhby Ukrainy*, vol. 3, p. 80–87. (in Ukrainian)
3. Fedorchak, O. V. (2008). Klasyfikatsiia mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia [Classification of mechanisms of public administration]. *Demokratychnе Vriaduvannia: Elektronne Naukove Fakhove Vydannia*, vol. 1. Available at: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/jan/26465/ofedorchak.pdf> (in Ukrainian)
4. Kniaz, S. V., Heorhiadi, N. H., & Fedorchak, O. Ye. (2014). Metod ekonomichnoho otsiniuvannia mekhanizmiv zaluchennia investysii [Method of economic evaluation of investment attraction mechanisms]. *Visnyk Universytetu Bankivskoi Spravy NBU*, vol. 2(20), p. 97–101. (in Ukrainian)
5. Bieliak, A. (2023). Comparative analysis of the concept of “organizational and economic mechanism” in modern scientific discourse. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*, vol. 2(2), p. 38–47. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230202.05> (in Ukrainian)
6. Bezpartochnyi, M. (2019). Organizational-economic mechanism of management innovative development of economic entities. Higher School of Social and Economic, Vol. 2. Available at: [https://www.academia.edu/40177387/Organizational\\_economic\\_mechanism\\_of\\_management\\_innovative\\_development\\_of\\_economic\\_entities\\_Vol\\_2](https://www.academia.edu/40177387/Organizational_economic_mechanism_of_management_innovative_development_of_economic_entities_Vol_2)
7. Hryhorak, M., Trushkina, N., & Kitrysh, K. (2022). Organizational and economic mechanism of strategic management of sustainability of supply chains of industrial enterprises. *Intellectualization of Logistics and Supply Chain Management*. vol. 11. DOI: <https://doi.org/10.46783/smart-scm/2022-11>
8. Khryniuk, O. S. (2018). Genesis of scientific thought on the concept of “organizational and economic mechanism.” *Visnyk Skhidnoukrainskoho Natsionalnoho Universytetu im. V. Dalia*, vol. 5, p. 112–118. (in Ukrainian)
9. Horb, O. A., Kovalova, V. V., & Khaustova, V. Ye. (2017). Organizational-economic mechanism of management of enterprise competitiveness. *Ekonomika i Orhanizatsiia Upravlinnia*, vol. 2, p. 29–36.
10. Prokofieva, T. Yu. (2016). Spivvidnoshennia poniat “mekhanizm upravlinnia” i “orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm” [Correlation between “management mechanism” and “organizational and economic mechanism”]. *Naukovyi Visnyk Poltavskoho Universytetu Ekonomiky i Torhivli. Ekonomichni Nauky*, vol. 1(75), p. 72–79. (in Ukrainian)
11. Kyzym, M. O., & Hrechak, A. P. (2019). Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm zabezpechennia rozvytku pidpriemstv [Organizational and economic mechanism for enterprise development]. *Ekonomika Rozvytku*, vol. 2(90), p. 5–14. (in Ukrainian)
12. Zhykhartseva, O. O. (2020). Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm u korporatyvnykh intehrovanykh systemakh [Organizational and economic mechanism in corporate integrated systems]. *Visnyk Ekonomichnoi Nauky Ukrainy*, vol. 1(38), p. 41–47. (in Ukrainian)
13. Khomenko, I., Volynets, L., & Horobinska, I. (2023). Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm funktsionuvannia ta rozvytku pidpriemstv [Organizational and economic mechanism of enterprise functioning and development]. *Kyiv Economic Scientific Journal*, vol. 1, p. 86–92. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2023-1-11> (in Ukrainian)
14. Arbuzova, T. (2023). Organizational and economic mechanism of public management of ukraine economy recovery under the conditions of institutional, managerial and corruption risks. *Public Administration and Law Review*, 2, p. 18–27. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5216-2023-2-18-27>

15. Kryvytska, O. (2023). Organizational and economic mechanism of construction enterprises under martial law. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, vol. 11(1), p. 134–142.
16. Kyzym, M. O., & Pyvovarov, K. V. (2016). Teoretyko-metodolohichni osnovy antykrizovoho upravlinnia ekonomikoiu [Theoretical and methodological foundations of crisis management of the economy]. *Ekonomika Ukrainy*, vol. 4, pp. 3–15. (in Ukrainian)
17. Kovalchuk, I. V. (2009) Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm upravlinnia potochnymy vytratamy na pidpriemstvakh kharchovoi promyslovosti [Organizational and economic mechanism of managing current costs at food industry enterprises] / Problemy ekonomiky pidpriemstv v umovakh staloho rozvytku : tezy dop. V Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kyiv: NUKHT. P. 77. Available at: <https://dspace.nuft.edu.ua/handle/123456789/10073> (in Ukrainian)
18. Melnyk, A. O. Petrenko, O. O. (2020). Ekonomichni mekhanizmy funktsionuvannia pidpriemstv [Economic mechanisms of enterprise functioning]. *Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky ta prava*. 2024, № 3, p. 39–43. (in Ukrainian)
19. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. Linking the balanced scorecard to strategy. *California management review*, 1996, 39(1), p. 53–79.
20. Mintzberg, H. Rebuilding companies as communities. *Harvard Business Review*, July/Aug, 2009, p. 140–143. Available at: <https://hbr.org/2009/07/rebuilding-companies-as-communities>
21. Gholam Ali Ahmadya, Maryam Mehrpourb, Aghdas Nikooravesh Organizational Structure. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 2016, 230, p. 455–462. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.09.057> (accessed September 27, 2025). (in English).
22. Daniel Albert (2024) What do you mean by organizational structure? Acknowledging and harmonizing differences and commonalities in three prominent perspectives. *Journal of Organization Design*, no. 13, p. 1–11. DOI: <https://doi.org/10.1007/s41469-023-00152-ylume13>
23. Glen Rutherford, Jamie Kirkpatrick & Aidan Davison (2023) A Relational Model of Economic Organization: Relations Within, Between, and Among Economic Scales. *Journal of Economic Issues*, Issue 1 (57), p. 301–318. DOI: <https://doi.org/10.1080/00213624.2023.2170145>
24. Saenko, N., Nyanga, C., Gakosso, N., Mezhlumyan, N., Smirnov, A., & Rogulin, R. (2021). Analysis of approaches to the formation of economic mechanisms of supply chain management. *Foresight*, vol. 23(5), p. 583–596. DOI: <https://doi.org/10.1108/FS-10-2020-0111>

Стаття надійшла до редакції 14.10.2025